

Folkeoplysningspolitik

- politik for folkeoplysende virksomhed

Indhold

Introduktion	side 3
Vision	side 4
Målsætninger	side 4
<i>Konkretisering af målsætninger</i>	side 4
Guldborgsund Kommune og den Folkeoplysende virksomhed	side 5
<i>Folkeoplysningsudvalget og rammerne for den folkeoplysende virksomhed</i>	side 6
<i>Sammenhængen og samspillet mellem politikområder, aktører og indsatser</i>	side 7
<i>Fornyelse og udvikling af folkeoplysningen og det aktive medborgerskab</i>	side 8
Folkeoplysningen i et nutidigt perspektiv	side 10

Guldborgsund Kommune
Kultur- og fritidsafdelingen
Parkvej 37
4800 Nykøbing F.

Introduktion

Et enigt Folketing vedtog den 1. juni 2011 en række ændringer af folkeoplysningsloven med det formål at skabe mere frihed, forenkling og demokratisk forståelse i folkeoplysningen. Et nyt punkt i loven er endvidere, at der skal udarbejdes en Folkeoplysningspolitik.

På den baggrund har Guldborgsund Kommune i fællesskab med Folkeoplysningsudvalget og en nedsat arbejdsgruppe udarbejdet en Folkeoplysningspolitik, der angiver både de overordnede målsætninger og samspillet mellem folkeoplysning og andre tilbud i kommunen.

Folkeoplysningspolitikken sætter folkeoplysningen ind i en overordnet samfundsmæssig, historisk, kulturel og social sammenhæng, hvor forpligtende fællesskab, demokratiforståelse og aktivt medborgerskab er centrale begreber.

Folkeoplysningspolitikken understøtter og supplerer eksisterende politikker – og herunder i særdeleshed Kultur-, og Fritidspolitikken for Guldborgsund Kommune 2008 - 2011, Gang i Guldborgsund fra foråret 2008.

Ved kommende revision af politik for kultur- og fritidsområdet indarbejdes nærværende politik.

Vision

I Guldborgsund Kommune skal det folkeoplysende arbejde anerkendes for sin evne til at understøtte udviklingen af det demokratiske samfund og skabe sundhed, glæde og trivsel.

Målsætninger

Guldborgsund Kommune ønsker

- **at** understøtte den folkeoplysende virksomhed for at fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab (brugerdemokrati)
- **at** flest muligt får glæde af de værdier og kvaliteter som de folkeoplysende aktiviteter har at byde på (mangfoldighed og aktive borgere)
- **at** alle skal have lige adgang og mulighed for deltagelse (plads til både elite og folkelighed)

Konkretisering af målsætninger

- Guldborgsund Kommune rådgiver, vejleder og hjælper til forståelse af folkeoplysningens værdier og kvaliteter og til etablering af folkeoplysende virksomhed.
- Guldborgsund Kommune søger folkeoplysningens værdier, kvaliteter og potentialer gjort til en del af opgaveløsningen på politikområder, hvor fritidslivet og folkeoplysningen ikke bevidst ses som et aktiv.
- Guldborgsund Kommune opbygger indadtil strukturer og samarbejder, der skaber grundlag og forudsætning for lige adgang og mulighed for deltagelse.

Guldborgsund Kommune og den folkeoplysende virksomhed

Kultur-, fritids- og idrætslivet i Guldborgsund Kommune er med sine mere end 500 foreninger og godt 40.000 aktive i alle aldre rigt, mangfoldigt og traditionsrigt. I alle hjørner af kommunen findes faciliteter af forskellig karakter – alt lige fra haller og baner til hytter, lokaler, klubhuse og stianlæg, hvor bl.a. selvorganiseret idræt og motion udfolder sig.

Det folkeoplysende arbejde er forankret i foreningslivet og det forpligtende fællesskab, der bistås af Guldborgsund Kommune ved tilskud, rådgivning, vejledning og samarbejde omkring en lang række aktiviteter og initiativer spændende lige fra prisuddeling til rekruttering af frivillige og udvikling af foreningslivet som helhed.

Samarbejdet mellem kommune og borgere omfatter

- dels det direkte samarbejde med enkeltforeninger eller grupper af foreninger
- dels samarbejde med Folkeoplysningsudvalget, som med given kompetence og budget formulerer og følger regelsæt for tilskud og udlån af lokaler til folkeoplysende aktivitet
- dels samarbejde med paraplyorganisationerne Guldborgsund Sports- og IdrætsRåd (GSIR), Børne- og Ungdomsorganisationernes Samråd (BUS) og Aftenskolernes samråd i Guldborgsund Kommune, der via indstillinger til forskellige puljer er involveret direkte i den kommunale administrationskultur og tilskudsstruktur.

Det aktive medborgerskab i Guldborgsund Kommune er velfunderet og veludbygget, og erfaringerne med samarbejdet mellem kommune, borgere, foreninger og institutioner er mange og gode.

I de senere år har kommunen med stor succes f.eks. indgået i partnerskaber og samarbejder med lokale foreninger, landsorganisationer og folkeoplysningsudvalg om etablering af forskellige former for ude faciliteter f.eks. Bavnehøj Fritidsområde på Nordfalster.

Guldborgsund Kommune ønsker

- **at** styrke og udvikle samspillet og sammenhængen mellem folkeoplysningens aktører og Guldborgsund Kommune således, at der sikres høj kvalitet både på landet og i byerne
- **at** styrke det tværfaglige samarbejde i den kommunale organisation med henblik på at fremme fælles mål f.eks. mellem: Fritid – Kultur natur – turisme – sundhed – bosætning og erhverv

Folkeoplysningsudvalget og rammerne for den folkeoplysende virksomhed

Der har i Guldborgsund Kommune siden kommunesammenlægningen i 2007 været politisk enighed om at delegerer kompetence omkring folkeoplysningslovens bestemmelser til et nedsat Folkeoplysningsudvalg.

Folkeoplysningsudvalget er ud over repræsentanter fra Byrådet sammensat af et bredt udsnit af den folkeoplysende virksomhed i kommunen med deltagere fra det frivillige foreningsarbejde, fra den folkeoplysende voksenundervisning og fra handicaporganisationerne.

Guldborgsund Kommune har ved Folkeoplysningsudvalget vedtaget specifikke retningslinjer for tilskud til aktiviteter / undervisning, lokaler og særligt prioriterede områder, herunder tilskud til nye initiativer, til materialer og rekvisitter samt tilskud til træner- og lederuddannelse.

Guldborgsund Kommune har også vedtaget et regelsæt for anvisning af lokaler og anlæg til den folkeoplysende virksomhed.

De overordnede rammer for tilskud, lokaleanvisning og understøttelse af folkeoplysningsarbejdet angives i Folkeoplysningsloven.

Guldborgsund Kommune ønsker

- **at** der også fremover nedsættes et folkeoplysningsudvalg, som repræsenterer bredden i kommunens folkeoplysende virksomhed
  - **at** Folkeoplysningsudvalgets eksisterende vedtægtsgrundlag fastholdes
  - **at** Folkeoplysningsudvalget vedblivende inddrages i beslutninger, der vedrører det folkeoplysende område
  - **at** Folkeoplysningsudvalgets kompetence fastholdes for så vidt angår godkendelse af foreninger og fordeling af tilskud samt anvisning af lokaler
- **at** den folkeoplysende virksomhed understøttes med tilskud til aktiviteter og undervisning
- **at** borgere og foreningsliv ved, hvordan de hurtigt, trygt og nemt kan betjene sig ved digitale selvbetjeningsløsninger eller henvende sig til kommunen
- **at** den administrative byrde for udbydere af folkeoplysende virksomhed holdes på det lavest mulige niveau
- **at** foreningslivet sikres gode og tidssvarende fysiske rammer

- **at** foreningslivet og folkeoplysningen betænkes og inddrages, hvor det findes relevant i den fysiske planlægning i kommunen herunder forhold for handicappede

Sammenhængen og samspillet mellem politikområder, aktører og indsatser

I Guldborgsund Kommune er der nær sammenhæng mellem det folkeoplysende område og andre politikområder.

I såvel handleplaner, politiske målsætninger og politikker, som f.eks. sundhedspolitik, integrationspolitik, handicappolitik og kultur- og fritidspolitik, placeres den folkeoplysende virksomhed centralt i løsningen af udfordringer og problemstillinger.

Det folkeoplysende arbejde har imidlertid også en egen værdi og rummer kvaliteter, der gør det til mere end blot et redskab for andre politikområder. Folkeoplysningen skaber på egne præmisser glæde, livskvalitet og sammenhængskraft og bør som sådan forblive prioriteret og værnet om.

I et moderne samfund, hvor tilbud, aktiviteter og trends kommer og går, kan det være svært at se forskel på folkeoplysende aktiviteter og aktiviteter uden for det folkeoplysende område. Kommercielt og privat – såvel som i kommunale institutioner - finder der f.eks. motions-, fitness-, oplysnings- og uddannelsesvirksomhed sted.

Disse aktiviteter og tilbud tjener ofte samme politiske målsætninger – som f.eks. sundhed eller almen borgeroplysning - men kun den foreningsbårne aktivitet rummer for alvor kimen og evnen til at stimulere og animere til aktivt medborgerskab.

Skal samspillet mellem den folkeoplysende virksomhed og andre politikområder fremover udbygges og udvikles, må den fælles forståelse for indsatserne og hensynene på de forskellige politikområder styrkes.

Fornyelse og udvikling af folkeoplysningen og det aktive medborgerskab

Med den nye folkeoplysningslov sættes der yderligere fokus på samspillet og sammenhængen mellem det folkeoplysende område og selvorganiserede aktiviteter, der har et folkeoplysende sigte - altså aktiviteter, der ikke nødvendigvis falder inden for den traditionelle opfattelse af folkeoplysende virksomhed.

Der etableres med den nye lov en udviklingspulje under folkeoplysningsudvalget med det formål

- **at** animere til samarbejder mellem folkeoplysende foreninger og selvorganiserede grupper
- **at** selvorganiserede grupper i højere grad bringes til forståelse for folkeoplysningens værdier og kvaliteter
- **at** fremme demokratiforståelse og aktivt medborgerskab
- **at** give aktører inden for såvel voksenundervisningen som det frivillige foreningsliv mulighed for at fravige kravet om deltagerbetaling, hvor helt særlige forhold gør sig gældende – f.eks. ved oprettelse hold eller aktiviteter for en bestemt deltagerkreds
- **at** virtuelle fællesskaber skal have mulighed fra den kommunale udviklingspulje

Den afsatte pulje ønskes i særligt grad anvendt til

- samarbejder, der styrker integrationsindsatsen
- samarbejder, der bygger på inklusion af sårbare eller udsatte grupper af borgere herunder handicappede
- samarbejder, der retter sig mod børn og unge
- samarbejder, der styrker den almene sundhed
- samarbejder, der styrker den almene uddannelse.

De nærmere principper for puljens anvendelse fastsættes af Folkeoplysningsudvalget ud fra lovens intention.

Folkeoplysningen i et nutidigt perspektiv

Med nærværende folkeoplysningspolitik sætter Guldborgsund Kommune fornyet fokus på folkeoplysningens inderste væsen velvidende at langt hovedparten af Danmarks aktive er en del af foreningslivet på grund af aktiviteten og antagelig ikke organisationsformen.

Organisationsformen, evnen til at skabe sammenhængskraft, identitet, sundhed og trivsel er imidlertid stadig grundlaget for såvel loven som den kommunale støtte og det kommunale engagement.

Foreninger og oplysningsforbund (aftenskoler) opfordres hermed til at bidrage til den fortsatte udvikling af det aktive foreningsdemokrati. Som demokratisk rollemodel må man løbende gennemføre serviceeftersyn og internt drøfte folkeoplysningens position i den enkelte forening.

Den korte tilblivelsesproces for denne Folkeoplysningspolitik medfører samtidig, at det besluttet at lave en revision af Folkeoplysningspolitikken med borgerinddragelse i løbet af 2012.

Godkendt på Byrådets møde den 15. december 2011.